



MAPA NASZEJ OKOLICY

SCENARIUSZ ZABAWY

URZĄDZENIE

Luneta pojedyncza widokowa



CEL ZABAWY

Rozwijanie u dzieci uważności, orientacji przestrzennej, ciekawości przyrodniczej i architektonicznej poprzez obserwowanie najbliższej okolicy za pomocą lunety oraz tworzenie wspólnej mapy obserwacji.

GRUPA WIEKOWA

~ 5-10 lat

CZAS TRWANIA

60-75 min.

Projekt długofalowy: obserwacje powtarzane przez miesiąc

MIEJSCE

Ogród przedszkolny, boisko szkolne, taras, patio, plac przed szkołą lub inny bezpieczny punkt z widokiem na drzewa, budynki, niebo i najbliższą okolicę.



WPROWADZENIE

NARRACJA DLA DZIECI

"Dzisiaj zamieniamy się w obserwatorów naszej okolicy. Nie będziemy się spieszyć ani zgadywać - będziemy patrzeć uważnie, spokojnie i z ciekawością. Naszym najważniejszym narzędziem będzie luneta, czyli specjalne oko, które potrafi przybliżyć to, co daleko.

Dzięki niej możemy zobaczyć ptaki wysoko w koronach drzew, ciekawe dachy, okna, kominy, balkony, ruch na boisku albo samolot daleko na niebie. Może odkryjemy coś, obok czego przechodzimy codziennie, ale nigdy wcześniej tego nie zauważyliśmy?

Dzisiaj nie projektujemy nowej okolicy. Jesteśmy badaczami i detektywami szczegółów — odkrywamy to, co już tutaj jest. Każde dziecko znajdzie jedną ważną obserwację: ptaka, drzewo, budynek, detal, cień, ruch albo inny mały znak codziennego życia.

Każda obserwacja trafi na naszą wspólną mapę. Czerwone kropki pokażą ptaki, zielone - drzewa, a niebieskie - domy i ciekawe detale. Po miesiącu powstanie portret naszej okolicy widziany waszymi oczami - oczami uważnych obserwatorów."

PRZYGOTOWANIE STANOWISKA

- ☐ wydruk mapy okolicy szkoły lub dzielnicy w formacie A3
- ☐ przygotuj legendę: czerwone kropki - ptaki, zielone - drzewa, niebieskie - domy i ciekawe detale
- ☐ zaznacz na mapie miejsce, z którego dzieci prowadzą obserwacje
- ☐ naklejki lub flamastry w trzech kolorach
- ☐ kolejka do lunety oraz stolik do pracy z mapą
- ☐ flamastry / ołówki / kredki
- ☐ dzienniki / notatniki
- ☐ ustal zasadę: nie patrzymy w słońce i nie podglądamy ludzi w prywatnych sytuacjach



AKTYWNOŚCI I EKSPERYMENTY

1 EKSPERYMENT · PIERWSZE OKO LUNETY 10 min	
SKŁADNIKI / MATERIAŁY ☐ luneta pojedyncza widokowa ☐ stabilne stanowisko obserwacyjne ☐ karty obserwacji ☐ flamastry / ołówki / kredki	INSTRUKCJA 1. Dzieci kolejno podchodzą do lunety i patrzą przez nią przez krótką chwilę. 2. Każde dziecko wybiera jeden zauważony obiekt. 3. Dziecko opisuje, czy widziało coś żywego, nieruchomego, dalekiego czy poruszającego się. 4. Nauczyciel pomaga nazwać obserwację: ptak, drzewo, dach, okno, boisko, samolot. 5. Dziecko mówi, gdzie mniej więcej znajduje się obserwowany obiekt. 6. Grupa porównuje, czy wszyscy widzieli to samo, czy każdy odkrył coś innego.
CEL EDUKACYJNY Dzieci ćwiczą koncentrację, cierpliwość i świadome patrzenie na szczegóły.	
2 EKSPERYMENT · TRZY KOLORY OBSERWATORA 15 min	
SKŁADNIKI / MATERIAŁY ☐ mapa A3 okolicy ☐ czerwone, zielone i niebieskie kropki ☐ taśma lub magnesy do przymocowania mapy ☐ legenda kolorów	INSTRUKCJA 1. Nauczyciel pokazuje dzieciom mapę i wskazuje miejsce szkoły. 2. Dzieci odnajdują na mapie najbliższe punkty: ulicę, boisko, drzewa lub budynki. 3. Każde dziecko wybiera obserwację wykonaną przez lunetę. 4. Dziecko dobiera kolor kropki: czerwony dla ptaka, zielony dla drzewa, niebieski dla budynku lub detalu. 5. Dziecko przykleja kropkę w odpowiednim miejscu na mapie. 6. Przy kropce można dopisać prosty symbol, np. liść, skrzydło, okno.
CEL EDUKACYJNY Dzieci uczą się łączyć obserwację z mapą, symbolem i konkretnym miejscem w przestrzeni.	
3 EKSPERYMENT · STRAŻNICY KORON DRZEW 10-15 min	
SKŁADNIKI / MATERIAŁY ☐ luneta widokowa ☐ zielone i czerwone kropki ☐ karty obserwacji przyrodniczej ☐ ilustracje ptaków, liści i gałęzi	INSTRUKCJA 1. Nauczyciel ustawia lunetę na korony drzew. 2. Dzieci szukają ptaków, gniazd, liści, dziupli, gałęzi lub ruchu na wietrze. 3. Każde dziecko wybiera jeden przyrodniczy szczegół. 4. Jeśli obserwacja dotyczy ptaka, dziecko zaznacza ją czerwoną kropką. 5. Jeśli obserwacja dotyczy drzewa, dziecko zaznacza ją zieloną kropką. 6. Dzieci opowiadają, czego nie zauważyłyby bez lunety.
CEL EDUKACYJNY Dzieci rozwijają wrażliwość przyrodniczą i uczą się obserwować naturę bez przeszkadzania jej.	
4 EKSPERYMENT · DETEKTYWI DETALI 15 min	
SKŁADNIKI / MATERIAŁY ☐ luneta widokowa ☐ niebieskie kropki ☐ kartki do szkicowania ☐ kredki i mazaki ☐ mapa A3	INSTRUKCJA 1. Dzieci obserwują przez lunetę budynki widoczne z terenu szkoły. 2. Szukają ciekawych detali: okien, balkonów, dachów, kominów, zegarów, ozdób lub znaków. 3. Każde dziecko wybiera jeden detal i opisuje jego kształt. 4. Dziecko zaznacza miejsce obserwacji niebieską kropką na mapie. 5. Chętne dzieci rysują wybrany detal na osobnej kartce. 6. Grupa tworzy mini-galerię „Szczegóły naszej okolicy”.
CEL EDUKACYJNY Dzieci rozwijają spostrzegawczość, język opisu oraz wrażliwość na architekturę codzienną.	

5

EKSPERYMENT

MAPA MIESIĄCA

10 min

SKŁADNIKI / MATERIAŁY

- ☐ mapa A3 lub większa plansza zbiorcza
- ☐ kolorowe kropki zgodne z legendą
- ☐ marker do wpisywania dat
- ☐ teczka lub segregator „Dziennik obserwatora”
- ☐ aparat lub tablet do dokumentacji, opcjonalnie

INSTRUKCJA

1. Po każdej obserwacji dzieci dodają nowe kropki na wspólnej mapie.
2. Nauczyciel zapisuje datę lub numer tygodnia przy kolejnych obserwacjach.
3. Raz w tygodniu dzieci sprawdzają, którego koloru jest najwięcej.
4. Grupa rozmawia o tym, czy okolica wygląda tak samo, czy coś się zmieniło.
5. Po miesiącu dzieci oglądają całą mapę i nadają jej wspólny tytuł.
6. Gotowa mapa zostaje pokazana w sali, na korytarzu lub podczas spotkania z rodzicami.

CEL EDUKACYJNY

Dzieci uczą się prowadzić długofalową obserwację, zauważać zmiany i wyciągać proste wnioski.

PODSUMOWANIE I REFLEKSJA

PYTANIA DLA DZIECI

- Co zobaczyłeś/zobaczyłaś przez lunetę, czego wcześniej nie było widać?
- Który kolor kropek pojawiał się najczęściej na naszej mapie?
- Co najbardziej cię zaskoczyło: ptak, drzewo, budynek, detal czy niebo?
- Czy nasza okolica wygląda inaczej, kiedy patrzymy na nią przez lunetę?
- Co chcielibyśmy obserwować ponownie za tydzień?

PODKREŚLENIE WARTOŚCI

✦ uważność i koncentracja

✦ ciekawość świata

✦ szacunek do otoczenia

✦ cierpliwość

✦ odpowiedzialne korzystanie z narzędzi obserwacyjnych

✦ krytyczne myślenie

✦ poszerzanie wiedzy

✦ szacunek dla przyrody

✦ współpraca

AKCESORIA I DODATKI

- luneta pojedyncza widokowa
- zeszyty badawcze / dzienniki obserwacyjne
- długopisy / kredki / ołówki / flamastry (3 kolory)
- wydruk mapy dzielnicy lub okolicy szkoły A3
- legenda kolorów

- teczka lub segregator „Dziennik obserwatora”
- opcjonalnie: aparat, tablet, ilustracje ptaków, drzew i detali architektonicznych
- taśma papierowa lub masa mocująca
- opcjonalnie: prosty atlas ptaków

DODATKOWY POMYSŁ NA KONTYNUACJĘ

„TA SAMA OKOLICA, INNY DZIEŃ”

Po zakończeniu pierwszego miesiąca dzieci wracają do tych samych punktów obserwacyjnych, ale prowadzą obserwacje w innych warunkach: rano, po deszczu, w wietrzny dzień, zimą, wiosną lub o innej porze tygodnia. Sprawdzają, czy przez lunetę widać te same ptaki, czy drzewa wyglądają inaczej, czy budynki mają nowe szczegóły, a światło zmienia kolory okolicy.

Dzieci mogą dodać do mapy nowe oznaczenia, np. żółte kropki - „coś, czego wcześniej nie było”, albo fioletowe - „miejsce, które wygląda inaczej niż ostatnio”. Dzięki temu mapa staje się żywym dziennikiem zmian, a dzieci uczą się, że okolica nie jest nieruchoma - codziennie trochę się zmienia.

Cel kontynuacji:

rozwijanie umiejętności porównywania obserwacji w czasie oraz zauważania zmian w przyrodzie, przestrzeni i codziennym życiu okolicy.